

Forfatter: Wied, Gustav

Titel: Lavs Madsen

Citation: Wied, Gustav: "Lavs Madsen", i Wied, Gustav: *Barnlige Sjæle. To Kroner og halvtreds. Erotik. En Bryllupsnat. 1967*, udg. af Villadsen ; Christensen , Rosenkilde og Bagger, 1966-, s. 54. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-wied03tom-shoot-workid54674/facsimile.pdf>
(tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: *Barnlige Sjæle. To Kroner og halvtreds. Erotik. En Bryllupsnat. 1967*

LAVS MADSEN

Jeg gik mig en Aften en Tur ud gennem Tolderporten, forbi Præstegaarden og frem ad Landevejen.

Det var skyet og mørkt, og stærke Vindstød jog det tørre Støv ind over Markerne. Lindetræerne inde paa Kirkegaarden raslede med deres langstilkede Blade, og den lave, hvidkalkede Mur lyste, som om den var strøget med Fosfor.

Der lød stømpende Trin af Træsko en halv Snes Alen foran mig, og jeg hørte et Mandfolk rømme sig og hoste: øhø, øhø! sagde han. Men jeg kunde ingen se.

Jeg gik raskere til og naaede frem forbi Møllen, som i det mørke Vejr lignede et uhyre Spøgelse med udstrakte famlende Fangearme, hvis Knokler knagede, og med et blodigt skinnende Øje midt i Panden.

Lyden af Trinene var hørt op, og i Stedet for lød en trippende Skraben af jærnbetlaede Hæle og en utaalmodig Stønnen og Banden. Og nu fik jeg Øje paa en høj Mandsskikkelse, der stod bøjet over en Sæk, som han var i Færd med at løfte op paa Nakken.

— Skal jeg hjælpe Dem? spurgte jeg og gik nærmere.

— Tak for det, gode Ven! brummede en dyb rusten Stemme, som jeg syntes, jeg skulde kende. Og i det samme rettede Manden sig, og Sækken laa, hvor den skulde.

— God Aften! hilste jeg.

— Go' Aften! svarede han kort og satte sig i Gang.

Jeg fulgte med ved Siden af ham. Han havde en svær Støttekæp i Haanden og huggede den haardt ned i Stenene, hver Gang han tog et Skridt. Han sank i Knæene og sving-

lede paa sine lange Ben. Og af og til puffede han mig i Siden med en Kurv, der hang paa hans venstre Arm.

Jeg ventede, at han skulde indlede en Samtale, men han rømmede sig bare og spyttede og hostede: øhø, øhø!

Saa maatte jeg jo til det:

— Det har blæst en Del paa det sidste! begyndte jeg.

— Aa ja saamen — — — Pause.

— Det har Kornet vist forresten ikke videre godt af?

— Aa nej — — — Pause.

— Vi kunde trænge til lidt Regn.

— Det ku' vi!

— Vi har ikke faaet noget i de sidste tre Uger, vedblev jeg ufortrøden.

— Næ—i! — — — Og vi *faar* sgu heller ikke no'et! lød det langt om længe, ligesom jeg skulde til at kile paa igen.

— Tror De ikke? spurgte jeg interesseret.

— Næ, Gu' gør jeg ikkenej! Al Væden skvattede jo ner her i Etteraaret, go'e Ven!

— Ja—a, ja — — —

— Og hvor Fa'en sku' der saa komme *mer'* fra?

— Næ! — — — Pause.

Jeg trak Vejret dybt og begyndte igen:

— Er De ikke bange for saadan at gaa alene paa Landevejen om Aftenen?

— *Bange?*

— Ja, jeg mener for Mørket, og — — — hva' der saadan ka' komme?

— Jeg er da 'nne født i Nat og tørret paa Ka'kelovnen! brummede han arrigt.

— Næ, naturligvis, nej! Det er De ikke, men — —

Nu hørte vi Vognrummel bag os, og Manden standsede pludselig.

— Halløj! sagde han — saa staar vi!

Og han stillede sig op inde paa Gangstien, indtil Vognen var kørt forbi.

Saa gik vi midt ud paa Vejen igen. Men et Øjeblik efter satte han Stokken mere end almindelig fast ned i Stenene og standsede paa ny.

— Hør si' mig en Gang! sagde han saa og bøiede Ansigtet

tæt ind mod mit — var 'et ikke Dem, der ble' vejjet inde paa Poulens Kornmakkesin her i Vinters en Dag?

Jeg trak mit Hoved lidt tilbage, thi hans Aande duftede af Brændevin.

— Jo—o, sagde jeg og ledte i min Hukommelse — jo! og De gik og hvidtede!

— Ja dølenlyne! udbrød han fornøjet — synes jeg ikke nok, a' jeg sgu' dra' Kendelse paa Røsten!

Vi trykkede hjertelig hinandens Hænder, og al gensidig Mistro veg bort fra vore Sjæle.

— Vi parerte om to Bajere! vedblev han livlig — og jeg vejede sgu over dobbelt saa mejet som Di!

— De fik vel Øllet?

— Om jeg fik! sagde han, og vi begyndte igen at gaa — og ha'de je' 'inne faaet det, saa had' 'et vaaren min egen Forbrydelse, for Di sparede sgu 'nne paa Mønten! Var 'et Deres Kone, Di ha'de med Dem?

— Nej, det var en lille Pige, som — — —

— Saadan en lille Bislaaferske, ki, hi, hva'? smaagryntede han og gav mig et gemydigt Puf med Kurven.

— Nej Gud bevares vel, Mand! sagde jeg forfærdet — hun var jo ikke mere end tretten Aar!

— Hæ, hva' Fa'en? Vi læser jo i Avisen, a' der er dem, der ta'er dem, naar di er otte!

— Ja i *Avisen!* sagde jeg — der staar saameget!

— *Hva'* er Di med Forlov?

— Jeg? — — jeg er Skolelærer!

— Er Di gift?

— Næ—i.

— Ja, for vi ha'de sgu en Degn heroppe i *vort* Sogn i seksoghalvtreds, og han rendte fra Kone og Børn og hele Beværtningen med en Syp'e! — — Og Di li'ner ham sgu!

— Saa—aa? sagde jeg — næ—æ!

— Jo Fa'en danse me gør Di saa! han var li'saadan saaden en lille vissen Fyr med et svært Overskæg.

— Jamen det er ikke mig, sagde jeg — det kan De stole paa! jeg er ikke a' den Slags! — Hva' hedder Sognet, De bor i?

— Det er sgu Tullebølle.

— Det er en lang Vej at gaa?
— Naa—aa, ja—a, men naar Føret er godt, saa — — —
— Hvor gammel er De?
— Jeg er da ellers niogtres — — —
— Det skulde man skam ikke se paa Dem!
— Næ—i, sagde han og rettede Ryggen — ma' ny'er jo
Helbrø'en, gusketak! — — Men *Poulsen* derinde er 'et
no'et klejnt med.
— Ja, stakkels Mand! nu har han jo haft et Anfald igen.
Hva' er det, han fejler?
Manden standsede og bøjede sig ned mod mig.
— Naar jeg just ska' følle Sandheden, hviskede han og
saa' sig forsigtig omkring — saa er 'et ogsaa Dilerium.
— Saa—aa? Herregud! drikker han!
— *Drikker?* næi! han drikker sgu'ne mer end som
jeg! men han mangler *Styrken*, ser Di — — — Jeg har sgu
Vinterdave ta'et mine stive fire *Pæ'ie*, og jeg har baaret
dem uden saa mejet som a' et *Lem* har rystet paa mig!
Men naar det er skidt med Sparreværket, forstaar Di, saa
ska' der junde ret mejet til, a' Kludene dingler sammen!
— Næ—æ, naturligvis! men er det da saa skidt med
Poulsens Sparreværk?
— Ja *det* ka' Di Dælen flaa me ta' Gift paa, a' det er!
han fik jo en Ku'le i Ryggen her i fireogtres!
— Naa—aa!
— Ja, og saa ka' han jo forstaa mig vel in—de *bære* det.
— Nej! — — Har De maaske ogsaa været med i Kri-
gen?
— Næ Gu' har jeg da *ej!* jeg kom jo *først* ind her i toog-
hal'tres, og da la' jeg ved Hestene i Jæ'ersborg. — — *Di*
har vel aldri' vaaren i Tjenesten?
— Nej.
— Næ det ku' jeg sgu da vide a' *den* Posetur! grinte
han.
— Naa, naa! sagde jeg — vi kan jo ikke allesammen
være seks Alen høje!
— Næi! lo han smigret. — Men Di er jo ell's et prægti'
lille Menneske! vedblev han og slog et Slag over mod mig
for at klappe mig paa Armen.

— Har De været i København senere? spurgte jeg og veg blidt til Side.

— Ja—a! i otteoghalvtreds var jeg derinde med tre Stykheste.

— Var De *det*?

— Ja—ha—a! klukkede han. Men saa fik han Hikke. — Hæk—æk! sagde han — um—bæi! Og jeg kunde igen lugte Brændevinen. — Jo—o, tog han saa fat lidt efter — Jeg var sgu inde med tre Stykheste! — — Det var Satan til Kømers! Bänderne heroppe *sku'* jo ha' dem ind, forstaar Di, men di ha'de jo ingen og skikke a'sted med dem hæk—æk! for det *sku'* begravelsvis vaarre en prak—aktisabel Mand — — *Satan* til Hikke, ma' ka' gaa og opperere med li'e paa en Stu's! Men saa si'er jo ham, den store Ole Svendsen paa Stengaarden — — Di véd ham, der i enogfirs og toogfirs og treogfirs etter hinanden høstede tyve Fold Hvæde hæk—æk! — — etter hinanden! saa si'er han jo: Lavs *Madsen!* si'er han: Lavs *Madsen, det* er Manden! ku' vi faa Lavs Madsen til og galejde dem ind, si'er han, saa var vi sgu godt oppe at køre! — — Og di kommer jo til *mig* og si'er saaden og saaden! og jeg si'er ja, si'er jeg, vil I rekommenedere mig Hestene, si'er jeg, saa li'e mejet derom! — — Naa! og saa ska' di jo vide Betalningen! *Betalningen!* si'er jeg: syv Rigsdaler, si'er jeg, og Kost og Logi og Rejsen frem og tilbages! — — Di *prutter* jo, saa di *sveder* ved det! men jeg staaer vedholdende paa di syv Rigsdaler og Kost og Logi og Rejsen frit! — — Se nu *ha'de* di jo ingen andre! tilføjede han og stak Fingrene paa den venstre Haand ud i Luften — for hellesens ku' di vel nok ha' pillet mig et Par Daler længer ner!

— Og saa ha'de De jo lagt ved Hestfolkene! indskød jeg.

— Netop, ja! og det var jo aa det, jeg sa'e til dem! Jeg har lagt ved Hestfolkene, sa'e jeg, og ska' vide og klare mit Vel paa alle Maader! Men *saa* stak di mig jo den ud med Mul'terne!

— Hva' er det for Mul'ter?

— Jo se, di ha'de jo hvert evi'e Aar maattet punge ud med no'en svære Mul'ter, forstaar Di, begrundet paa, a' Hestene

immer saa' no'et malsjose ud, naar di presenterede dem for Synet! — — — *Mul'ter?* sa'e jeg. I ska' Dælen flaa me ikke komme til at gi' saameget som en Faarebønne i Mul't! *jeg* er ikke den Person, der er krævet frem i Nat og saa siden tørret paa Ka'kefornen! sa'e jeg. Vil I gi'e mig di syv *Rigsdaler*, eller vil I *sæl* rejse ind med Hestene? — — — sa'e jeg.

Manden stod pludselig stille og lod Sækken dumpe ned paa Vejen.

— Ma' ska' a' med det, ma' har undt a'! sagde han saa og gik over til Grøftkantent.

Jeg standsede og ventede. Og da han var færdig, hjalp jeg ham Sækken paa Nakken igen, og saa gik vi videre. Han hikkede ikke mere, det var ligesom, han havde *snakket* noget af Rusen bort. Men han dinglode lidt endnu.

— Naa? begyndte jeg — De kom altsaa ind med Hestene?

— Ja vel, ja vel! nikkede han — og der ble' begribeli'vis ikke *Kende* a' *Vrøv!*

— Jamen *Mulkterne?*

— *Mul'terne?* aa gaa til Sandby! én har da gusketak vaaren med paa Spillet før! saa da jeg sku' hen med Hestene paa Esserserpladsen, saa trækker jeg dem jo ud ved Pumpen ude i Gæstgiveriet og vasker dem og strí'ler og børster, saa di den unde lyneme praler meget værre end som a' Nysøl'! og li'e idet Skersantent sér dem, saa si'er han: Der er Satan rive *Heste!* si'er han: hvor er Manden til *dem?* *Hér!* si'er jeg, Hr. Skersant! si'er jeg, og ta'r til Huen. Og Di *hedder?* spør saa han. Lavs *Madsen!* si'er jeg. Di har lagt ved Heste før? si'er saa han igen. Javel, Hr. Skersant! si'er jeg: paa Jæ'ersborg i tooghal-treds — — — *Og der ble' be-griveli'vis ikke Ta—a—te om Mul'ter!*

— Ja—a, men det var ogsaa godt klaret! sagde jeg.

— Det var 'et! nikkede Lavs Madsen — *men* naar bare ma' vé' a' forstaa sig paa *det*, ma' gi'r sig *ud* for, saa ska' ma' sgu nok vide og holde den gaaende! — — — Hæ, hæ! vedblev han og smaakiukkede — men der var jo ri'nok et Par Kullerto'sk, der kom frem med no'en Heste, som naar ma' slog paa dem, saa røg di Dælen galeme li'som et Par Skaa-

stene! Men la' dem betale! la' dem bare betale! nikkede han ivrig og huggede Stokken ned i Stenene — for ma' ska' etter min Mening ikke gi' sig ud for, hva' ma'nne forstaa' sig paa! det er nu *min* Opfattelse til Dato!

— — — — —
Vi var imidlertid naaet ud til Bivejen, der fører ned til Tullebølle, og jeg standsede og sagde Farvel.

Lavs Madsen slog med Stokken op i Retning af sin Hue og nikkede:

— Fa'vel! sagde han — og Tak for godt Følleskav! og Hilsen og Sundhed og en Kone i Sengen inden Aaret er omme! — — Ja, for Di gaar vel ikke med længer, go'e Ven?

— Nej, sagde jeg — jeg skal hjemad nu.

— *Forstaa* sig, *forstaa* sig! enhver har jo sit og ta' vare!

Og han svingede i en stor Bue ned ad Bivejen.

— Men lig dov nu alligevel Mærke til, raabte han efter mig uden at vende sig — a' der bli'er ikke no'et med Regn i Aar, begrundet paa a' Kanse'liraaden deroppe har ikke mere voldt i Posen! — — Og sku' no'en fritte om, hvem der har sagt *det*, tilføjede han lidt efter — saa hedder *jeg* Lavs Sørensen *Madsen* Tullebølle!